

Vergaderjaar 2017–2018

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 2368

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 januari 2018

Bij de stemmingen van 7 februari 2017 (Handelingen II 2017/18, nr. 49) heeft uw Kamer de motie van de leden Recourt en Tellegen¹ aangenomen. De betreffende motie verzoekt de regering zorg te dragen voor een adequaat niveau van de screening van nareizigers. Tijdens het bespreken van de motie heb ik uw Kamer overleg met mijn collega van Buitenlandse Zaken aangekondigd. Middels deze brief meld ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, welke maatregelen er zijn genomen.

Huidige werkwijze bij nareis

De nareisprocedure wordt uitgevoerd door de IND, waarbij op onderdelen gebruikt wordt gemaakt van het postennetwerk van Buitenlandse Zaken. Een asielvergunninghouder in Nederland kan als referent een nareisaanvraag indienen² bij de IND om de hereniging met zijn gezinsleden mogelijk te maken. De IND beoordeelt aan de hand van documenten of de identiteit en de gezinsband voldoende zijn aangetoond. Als er sprake is van bewijsnood dan biedt de IND een nader onderzoek aan om op alternatieve wijze de identiteit en gezinsband vast te kunnen stellen. Dit nader onderzoek kan bestaan uit een DNA-onderzoek en/of een gehoor met de nareizende gezinsleden op de Nederlandse post in het buitenland en/of met de referent in Nederland.

Tijdens de beoordeling van de nareisaanvraag voert de IND controles uit in verschillende systemen, zoals het Schengeninformatiesysteem (SIS), het Nationale Opsporingsstelsel (OPS) en Centrale Verwijzingsindex (CVI). Tevens worden de reisdocumenten van nareizende Syriërs, Irakezen en Libiërs in de Interpol-database Stolen and Lost Travel Documents (SLTD) en het Nationaal Documenten Systeem gecontroleerd.

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 2286.

² Ook kan een gezinslid een nareisaanvraag indienen op een Nederlandse post in het buitenland.

Daarnaast voert de IND een screening uit. Deze screening betreft een onderzoek naar de nareizigers en de referent op basis van de ter beschikking staande informatie. In de screening heeft de IND specifieke aandacht voor signalen die kunnen wijzen op (identiteits-, nationaliteits- of visum-)fraude, op mensensmokkel- en handel, op oorlogsmisdrijven of aspecten die mogelijk de nationale veiligheid raken.

De IND geeft signalen die mogelijk de nationale veiligheid raken door aan de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten. Als de uitkomst van de screening of controle op paspoorten daartoe aanleiding geeft, dan kan de IND ook op basis hiervan overgaan tot een gehoor met de nareizigers op de Nederlandse post in het buitenland (of met de referent in Nederland). In dit gehoor kan dan gericht worden bevraagd op signalen die uit de screening naar voren zijn gekomen of op aspecten die (anderszins) relevant kunnen zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

Bij inwilliging van de nareisaanvraag kunnen de gezinsleden op de Nederlandse post in het buitenland een Machtiging voor Voorlopig Verblijf (MVV) ophalen, alwaar, voor zover mogelijk, formele identificatie plaatsvindt, en biometrie wordt afgenomen. De medewerkers op de Nederlandse posten in het buitenland hebben specifieke instructies en zijn alert bij het afhalen van de MVV. Een deel van de consulaire afdelingen heeft bovendien awareness-sessies bijgewoond, georganiseerd door AIVD, NCTV en BZ, om signalen die aan nationale veiligheid raken nog beter te onderkennen en te delen. Samenwerking met de attachés op de posten helpt daarbij om trends te onderkennen en verdachte gevallen te duiden.

Zodra de nareiziger arriveert op een luchthaven in Nederland worden de reis- en identiteitsdocumenten bij de grens gecontroleerd door de Marechaussee. Daarna dient de nareiziger zich voor het verkrijgen van zijn afgeleide asielvergunning te melden bij de IND in Veenhuizen. Daar wordt gecontroleerd of er een match is in de BVV (Basisvoorziening Vreemdelingen) met de gegevens die de Nederlandse post in het buitenland heeft geregistreerd. Vervolgens wordt de afgeleide asielvergunning ambtshalve verleend. Bij afgifte van het verblijfsdocument wordt de identiteit nogmaals gecontroleerd.

Recent genomen maatregelen

De afgelopen periode heeft het Ministerie van J&V, tezamen met de IND, het Ministerie van BZ, de NCTV, de AIVD, de KMar, de Politie en het OM gekeken hoe het nareisproces verder versterkt kan worden op aspecten van identificatie en nationale veiligheid. Hierbij is ingezet op een verdere verbetering van de informatiepositie van de IND en het verder versterken van controle op identificatie op de Nederlandse posten in het buitenland.

Hierbij zijn de volgende maatregelen genomen:

- De IND is een lerende organisatie die inzet op het continu vergroten van haar kennis, vaardigheden en attitude op het gebied van onderkennen van signalen die de nationale veiligheid kunnen raken. De IND medewerkers met screening in hun takenpakket volgen doorlopend trainingen om hun deskundigheid te bevorderen, met als doel om eerder signalen, die mogelijk relevant zijn voor nationale veiligheid, te kunnen onderkennen. Daarbij dient voor ogen te worden gehouden dat de IND geen opsporings-, -inlichtingen, of veiligheidsdienst is. De gevolgde trainingen worden op maat gegeven waarbij gebruik wordt gemaakt van trainers van het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR) in nauwe samenwerking met de NCTV.

- Er zijn maatregelen getroffen om de identiteit van de nareiziger beter te kunnen verifiëren bij afgifte van de MVV op de Nederlandse posten in het buitenland. Dit geldt voor zowel nareizigers die in het bezit zijn van identiteitsdocumenten als voor niet gedocumenteerde nareizigers. Zo verstrekt de IND aan de Nederlandse posten de nummers van de paspoorten van de nareizende gezinsleden die de referent bij de nareisaanvraag heeft ingediend; de Nederlandse posten controleren deze paspoortnummers. Ook verzoekt de IND de aanvrager bij het indienen van een nareisaanvraag om een pasfoto van de nareiziger te overleggen; deze wordt na aanlevering beschikbaar gesteld aan de ambassade.

Conclusie en vervolg

Nareizigers en hun referenten worden gescreend op elementen die relevant zijn voor openbare orde en nationale veiligheid.

Middels de genomen maatregelen is de screening van nareizigers op nationale veiligheid binnen de mogelijkheden verder geprofessionaliseerd. De screening is stevig verankerd in de werkprocessen van de IND en andere betrokken organisaties.

In algemene zin geldt dat alle betrokken organisaties tijdens het gehele asielproces alert zijn op signalen die de nationale veiligheid kunnen raken. Er wordt al geruime tijd en continu geïnvesteerd in de gehele migratieketen om dergelijke signalen te onderkennen. Dat neemt niet weg dat nooit geheel kan worden uitgesloten dat er ten tijde van een aanvraag geen bijzonderheden zijn of worden geconstateerd die een inwilliging van een verblijfsaanvraag in de weg staan en dat op een later moment alsnog een verdenking ontstaat. Dat laat onverlet dat de inspanningen van alle partijen in de migratieketen erop gericht zijn het risico op misbruik zo klein mogelijk te maken. Daarom blijf ik met betrokken partijen in gesprek over de vraag of aanvullende maatregelen mogelijk zijn.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
M.G.J. Harbers